

RÉSZLETES SAJTÓÖSSZEFOGLALÓK

A Belügyminisztérium határozottan és következetesen fellép a korrupció minden formája ellen. Ennek érdekében megalkottuk a 2020-2022 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiát (NKS) és az ahhoz kapcsolódó intézkedési tervet.

BELÜGYMINISZTERIUM

A stratégiában a korábbi szabályalapú és értékalapú eszközök mellett újdonságként jelennek meg és központi szerepet kapnak a korrupció megelőzésében a technikai eszközök.

A Kormány közel egymilliárd forint fejlesztési forrást különített el az NKS intézkedési tervében meghatározott feladatok megvalósítására.

Az NKS végrehajtási tervének főbb elemei:

- ❖ Egységes szempontrendszer az e- közigazgatási fejlesztésekben
- ❖ Automatizált döntéstámogató rendszer létrehozása
- ❖ Informatikai rendszer a szervezeten belüli kockázatkezeléshez
- ❖ Antikorrupciós és integritás képzések
- ❖ A korrupciós kockázatokkal érintett munkakörök és álláshelyek felmérése, a korrupciós kitettséget csökkentő intézkedések
- ❖ Esettár a korrupciós bűncselekményekről
- ❖ Korrupciómegelőzési médiatartalmak készítése

A Nemzeti Védelmi Szolgálat megelőző tevékenységének fókuszában a rendvédelmi oktatási intézmények hallgatói állnak. Képzésük része a befolyásolási kísérletek visszautasításának elsajátítása. A „Hogyan mondjunk nemet?” című tréning a vesztegetés előkészítésére irányuló magatartás felismerésében és elhárításában ad gyakorlati felkészítést. A témában kiadvány is készült, „Hogyan mondjunk nemet?” címmel, amely az alábbi linkről tölthető le: <https://nvsz.hu/sites/default/files/hogyanmondjunknemet.pdf>

A COVID-19 világjárvány következtében kialakult rendkívüli helyzet **kiemelt korrupciós, illetve szabálysértési kockázatot jelent**. Ezért az Állami Számvevőszék 2020-ban minden korábbinál nagyobb hatást gyakorolt a magyar közszféra integritására, a korrupció megelőzését biztosító rendszerek fejlesztésére. Az ÁSZ 2020-tól az integritáskontrollok monitoring alapú értékelésére helyezi a hangsúlyt, ennek keretében 3197

önkormányzatnál értékeli a korrupció ellen védettséget biztosító rendszerek kiépítettségét, valamint megállapításaival és javaslataival minden további ellenőrzött szervezetnél hozzájárul a korrupció megelőzéséhez. Az ÁSZ felmérése szerint 2020-ban tovább erősödött a korrupció ellen védettséget biztosító integritáskontrollok kiépítettsége a magyar közszférában. A magyar gazdaság elmúlt években végbement fenntartható kifehérése pedig a korrupció elleni rendszerszintű fellépés eredményességét támasztja alá.

❖ **Magyarországon a jogállam alapját jelentő Alaptörvényben jelenik meg a korrupció megelőzése**

Magyarország Alaptörvénye (39. cikke (2)) előírja, hogy „a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.” Hazánkban tehát a **jogállamiság alapját jelentő alkotmányos szinten jelenik meg a korrupció elleni fellépés**. Az Alaptörvény előírásaiból kiindulva a **szervezeti integritás** akkor valósul meg, ha a köztulajdont, közpénzt használó szervezetek, intézmények ezen elvek szerint működnek. Az integritás pedig a mindennapi élet szintjén azt jelenti, hogy az állam olyan feltételeket teremt, amelyekkel **meg lehet előzni a korrupcióra lehetőséget adó helyzeteket**.

❖ **Az Országgyűlés bízta meg a számvevőszéket a korrupció elleni fellépés erősítésével**

Az **Állami Számvevőszéket 2008-ban az Országgyűlés bízta meg** azzal, hogy fordítson kiemelt figyelmet a korrupció elleni fellépésre. Az ÁSZ erre alapozva, a holland számvevőszék mintáját alapul véve, 2009-ben indította el Integritás Projektjét, amely ma már számos kezdeményezést foglal magába. Az integritás, vagy etikus magatartás/működés az OECD állásfoglalása szerint a jól irányított állam egyik sarokköve, amely elősegíti az államba vetett bizalom fenntartását és a korrupció megelőzését. **Az Állami Számvevőszék ezért egyik legfontosabb feladatának tekinti az integritásszemlélet kialakítását és elterjesztését**. Az ennek érdekében kidolgozott „magyar modellt” ma már számos nemzetközi szervezet és külföldi társintézmény tekinti irányadó fejlesztésnek a korrupció elleni küzdelemben.

❖ **Nemzeti stratégia a korrupció ellen – fontos az ÁSZ iránymutatása**

Magyarország Kormánya 2020 júniusában a 2020-2022 közötti időszakra vonatkozóan középtávú **Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia** elfogadásáról döntött. Az ÁSZ egyik legfontosabb célkitűzése évek óta az **integritásszemlélet terjesztése**, így a nemzeti stratégia több pontja is a számvevőszék elmúlt 10 évben felhalmozott tudásanyagán alapszik. A Stratégia intézkedési tervének egyik fontos eleme, hogy a korrupcióérzékelés mérésének módszertanát az **Állami Számvevőszék iránymutatásának** figyelembevételével dolgozza ki a Miniszterelnökséget vezető miniszter, a Központi Statisztikai Hivatal és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem közreműködésével.

❖ **A COVID-19 világjárvány rendkívüli helyzet kiemelt korrupciós kockázatot jelent**

A szabálykövetésnek és rendezettségnek a **COVID-19 világjárvány** időszakában különösen nagy jelentősége van. Az ENSZ állásfoglalása, nemzetközi kutatások, illetve az Állami Számvevőszék értékelése szerint **a rendkívüli állapot kiemelt korrupciós, illetve szabálysértési kockázatot jelent**, ezért fokozott jelentősége van az integritás szemlélet terjesztésének, a korrupció megelőzését biztosító rendszerek kiépítettségének és működtetésének a közszféra szervezetinél.

❖ **A magyar közszférában elterjedt a korrupciós veszélyekkel szembeni ellenálló képességet erősítő integritásszemlélet**

Az **Állami Számvevőszék Integritás Projektjének** keretében 2011 óta évente elvégezte a közszféra intézményeinek korrupciós veszélyeztetettségét, valamint a korrupciós kockázatok kezelésére szolgáló kontrollok kiépítettségét értékelő integritás felmérést. A 2020 áprilisában lezárt – sorrendben kilencedik – kérdőíves kutatáshoz minden korábbinál több, 4002 közpénzből működő, közszyon kezelő szervezet csatlakozott. Mindez azt bizonyítja, hogy **a magyar közszféra szervezetei elkötelezettek a megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés eszközeinek szervezeti szintű alkalmazásában**. A felmérés eredményei alapján az ÁSZ arra a következtetésre jutott, hogy tovább **javult a korrupció ellen védettséget biztosító integritáskontrollok kiépítettsége a magyar közszférában**.

A 2020-ban lezárt elemzés arra is rávilágított, hogy az összeférhetetlenség, az ajándékok elfogadása, a kockázatelemzés és az automatizált rendszerek bevezetése területén még van tere a fejlődésnek. A felmérés is rámutatott, hogy az integritás szemléletű működésnek különös aktualitást ad COVID-19 világjárvány, a közszférát érintő többletfeladatok miatt most még fontosabb a korrupciós veszélyek elleni védekezés.

❖ **3197 önkormányzat és hivatalaik korrupció elleni védettségét erősíti az ÁSZ**

Az Állami Számvevőszék 2020 tavaszán megkezdte az **összes (3197) magyarországi önkormányzat, illetve az önkormányzati hivatalok** integritásának, vagyis korrupció elleni védettségének jelen idejű monitoring értékelését. A **rendszerszintű ellenőrzés támogatást nyújt** a szabályok betartásához, ami megalapozza az önkormányzatok hatékony működését, emellett a COVID-19 világjárvány időszakában hozzájárul a megnövekedett korrupciós kockázatok elleni eredményes védekezéshez, illetve az átláthatósághoz, ami **minden állampolgár alapvető érdeke**.

❖ **Ellenőrzési és elemzési tapasztalataival támogatta az ÁSZ a kórházakat**

2020 márciusától – a COVID-19 világjárvány magyarországi megjelenésétől – az Állami Számvevőszék nagy hangsúlyt helyezett a **kórházak támogatására**. Az ÁSZ több éves ellenőrzési és elemzési tapasztalataival támogatta az **egészségügyi ellátórendszer vezetésirányítási és integritási rendszereinek fejlesztését**. Mindez azt jelenti, hogy az elmúlt években elvégzett, kórházakat, illetve egészségügyi szakrendelőket érintő ellenőrzéseivel az ÁSZ támogatta a törvényi előírások, gazdálkodási szabályok betartását, ami megalapozza a kórházak hatékony működését, és így hozzájárul a COVID-19 világjárvány elleni hatékony védekezéshez is.

❖ **Tudásmegosztással, vezetőképzéssel, öntesztekkel is támogatja az ÁSZ a közpénzt használókat**

A 2020-ban **150 éves Állami Számvevőszék** célja a közpénzügyi helyzet javítása. Mindez azt jelenti, hogy a számvevőszéki ellenőrzések célja nem a hibakeresés, vagy az elmarasztalás, hanem a **közpénzügyek fejlesztése**, az ellenőrzések hasznosulása az ellenőrzött szervezetek szintjén és rendszerszinten egyaránt. Az ÁSZ célja a közpénzt használó és közvagyonot kezelő szervezetek szabályozottságának, **korrupció elleni védettségének**, illetve átláthatóságának erősítése. Ennek érdekében az ÁSZ 2020-ban is **számos tanácsadó eszközzel** (öntesztekkel, etikus vezetőképző és tudásmegosztó programokkal, elemzésekkel) támogatta a közszféra szervezeteit az Országgyűlés vonatkozó határozatainak megfelelően. A korábbi felmérésekhez hasonló önértékelő rendszer kidolgozásával az ÁSZ lehetőséget ad arra, hogy az intézmények bármikor elvégezzék saját szervezetükön az önértékelést és ezt a korábbi évek adataival a kiemelt területeket grafikusán összehasonlíthatják.

❖ **Rendszerszintű lépések történtek a korrupció és a csalás visszaszorítása érdekében**

A COVID-19 világjárvány következtében 2020-ban megtörtént az elmúlt évek pozitív gazdasági és költségvetési folyamatai, ugyanakkor ezek az idei évben is éreztetik hatásukat. **A korrupció elleni rendszerszintű fellépés** leglátványosabb eredménye a magyar gazdaság elmúlt években megvalósított **kiemelkedő mértékű fehéredése**. Az úgynevezett áfa-rés – ami a kivetett áfa és valóban a költségvetésbe beérkező általános forgalmi adó közötti különbséget jelenti – a 2013-as mintegy 23%-ról 2018-ra – az Európai Statisztikai Hivatal értékelése szerint – 8,4%-ra csökkent, 2019-ben pedig – az Európai Bizottság előrejelzése szerint tovább javult, mintegy 7%-ra. **Magyarország az áfacsalások elleni harc éllovasává vált**, a magyar állam áfa beszedési hatékonysága a nyugat-európai országos szintjén van, sőt a német, osztrák, belga vagy épp brit értéknél is jobb. A dinamikus kifehérítés több százmilliárdos bevételt jelent a költségvetésnek, miközben növeli az átláthatóságot, igazságos piaci viszonyokat teremt a gazdaság szereplői számára, jelentősen csökkenti a korrupció lehetőségét és erősíti a tisztességes adófizetést, a fair piaci versenykörnyezet megszilárdítását.

Az integritás erősítésére az MNB tavaly önálló megfelelőségi szervezeti egységet hozott létre, idén pedig megújítja a belső Etikai Kódexét. 2020-ban a jegybank felügyeleti területe munkavállalóinak az iratok biztonsági szintjét megnövelő, hiteles elektronikus aláírást tett lehetővé, s bevezette a belső szabályozók megismerésének digitális nyomkövetését is. A pénzügyi intézményeknél hangsúlyos elvárása a belső védelmi vonalak erősítése, s az MNB visszaélés-bejelentési rendszert is működtet. Az azonnali fizetési rendszer bevezetése az egész társadalom számára erősítette az átláthatóságot.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) a feladatai hatékony elvégzését, s az integritást biztosító szervezeti struktúrát alakított ki, megalkotta és folyamatosan fejleszti a szervezeti és működési rendre vonatkozó szabályrendszert. A jogszabályi rendelkezések alkalmazásán túl az alapító okiratában, alapokmányában, társadalmi felelősségvállalási stratégiájában, Etikai Kódexében rögzítette az értékek és elvek melletti elkötelezettségét. A jegybank a szakmai és működési stratégiáiban meghatározottak szerint biztosítja a jegybanki célok elérését, feladatainak ellátásához megfelelő erőforrásokat rendel, valamint az integritási szempontokat figyelembe véve kontrollmechanizmusokat alkalmaz a működés ellenőrzésére, a kockázatok kezelésére.

A MNB kiemelt prioritással kezeli az állami szervek korrupcióellenes összefogását és a kapcsolódó rendezvényeken, illetve tapasztalatcseréken aktív részvétellel fejleszti ilyen irányú gyakorlatát és osztja meg tapasztalatait a társhatóságokkal. Az MNB a feladatkörébe tartozóan közreműködik a **2020-2022 közötti időszakra szóló Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia** megvalósításában.

A korrupció elleni fellépést elősegítő feladatokat sikeres végrehajtása az érintett szervezetek összehangolt erőfeszítését igényli. Ennek elősegítésére alakult meg 2015-ben a Belügyminisztérium kezdeményezésére, a Nemzeti Védelmi Szolgálat koordinálásában a **Korrupcióellenes és Integritás Munkacsoport**, amelynek tevékenységében az MNB képviselői is részt vesznek.

A jegybankon belül **2019 óta önálló szervezeti egységként működő megfelelőségi (compliance) terület** szakértői kiemelt figyelmet fordítanak az integritásra és a korrupció megelőzési tudatosság erősítésére a szervezeti kultúrában. Az MNB működésével kapcsolatban irányadó hatályos jogszabályok és belső utasítások rendelkezéseiben foglalt előírásokon túlmenően a foglalkoztatottakkal szemben további etikai elvárásokat **Etikai Kódexben fogalmazza meg, amelyet 2020-ban újít meg.**

Az MNB kiemelt figyelmet fordít az **integritási képzések fejlesztésére**. Az MNB gondoskodik az integritási kultúra fejlesztéséről, amely a munkatársak részére nem pusztán ismeretátadást, hanem belső meggyőződésből fakadó formálódást, a jegybanki kultúrával való azonosulást jelent.

Az Állami Számvevőszék elnökének felkérése alapján az MNB részt vett a köztulajdonú gazdasági társaságokra kiterjedő integritás felmérésben, amellyel szintén megerősítettük elkötelezettségünket az integritás-alapú szervezeti kultúra folyamatos fejlesztése, a jogszabályi követelményeknek megfelelő, értékorientált működés megvalósítása mellett. **Az MNB tulajdonosi jogkörében** gondoskodik arról, hogy a többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok a működésük során feleljenek meg az integritási követelményeknek.

Az MNB felügyeleti területének alapvető küldetése a magyar pénzügyi rendszer stabilitásának támogatása és mélyítése, amelynek elengedhetetlen feltétele az intézmények prudens működésének biztosítása a folyamatos felügyelés és az ellenőrzési eljárások segítségével. Az MNB felügyeleti alelnökségén alapelve, hogy a munkafolyamatok egyes fázisait más-más vezetők irányítása alatt dolgozó külön ügyintézők végezzék, számos vezetői kontrollponttal és a döntéseknél „négy szem” elvének érvényesítésével. **A belső folyamatok kontrolláltságának növelése érdekében** – a már évek óta rendelkezésre álló felügyeleti tevékenységi statisztika mellett – 2020. januártól **elektronikus feladat- és erőforrás monitoring rendszert** vezettek be.

Emellett az MNB felügyeleti területén 2020. szeptemberben bevezetett elektronikus rendszer segítségével **digitálisan nyomon követhető, hogy a munkatársak megismerték az irányadó belső jegybanki szabályokat**, s azokat alkalmazni is tudják.

Az MNB folyamatosan azon dolgozik, hogy a **digitális adatelemzésen alapuló felügyelési módszertant** tovább bővítse, ennek keretében megkezdődött a **vizsgálatok módszertanának átalakítása** is, az adatelemzésekre épülő kockázatalapú értékelések és vizsgálatok előtérbe helyezésének érdekében. Az **MNB hatósági eljárásaiban** közel három éve sikeresen alkalmazza **kizárólagosan az elektronikus ügyintézés**. A korrupció elleni lépések között áttételes hatású intézkedésként megemlíthető **a digitális és azonnali fizetési szolgáltatások kialakítása**, amely elősegíti a gyors és nyomon követhető tranzakciók elterjedését ezáltal is csökkentő hatást gyakorolva a készpénzforgalomra.

OBH

Az integritás – a latin „érintheletlenség” kifejezés alapján – a bíróságok két alaptulajdonságát, vagyis a függetlenséget és a pártatlanságot foglalja magába. Az Országos Bírósági Hivatal elnöke ennek erősítéséhez azzal tud hozzájárulni, hogy egyrészt biztosítja a bíróságok alkotmányos működésének központi igazgatási feltételeit, másrészt a kinevezési jogkörébe tartozó vezetőktől is elvárja ezen alapelvek helyi érvényesítését.

Magyarország a 2005. évi CXXXIV. törvénnyel hirdette ki az Egyesült Nemzetek Szervezetének 2003. december 10. napján kelt Korrupció Elleni Egyezményét, amely 11. cikkének (1) bekezdésében így fogalmaz: „Szem előtt tartva a bíróság függetlenségét és meghatározó szerepét a korrupció felszámolásában, a részes államok - saját jogrendszerük alapelveinek megfelelően és a bírói függetlenség sérelme nélkül - a bíróság tagjainak becsületességét és a bírói korrupció megelőzését elősegítő intézkedéseket hoznak.”

Ezen nemzetközi kötelezettségre is tekintettel született meg az elmúlt évek során az Országos Bírói Tanács 131/2014. (XI. 10.) OBT határozatával elfogadott bírói etikai kódex, az integritási szabályzatról szóló 6/2016. (V. 31.) OBH utasítás, az integrált kockázatkezelés rendjéről és az integritást sértő események kezelésének eljárásrendjéről szóló belső OBH szabályzat, továbbá az **OBH 2020-2022 évekre vonatkozó korrupciómegelőzési intézkedési terve.**

Az integritási szabályzat hatályosulásának bizonyítéka, hogy a bíróságok éves integritási jelentéseiből megállapítható, hogy **a bírósági dolgozók eleget tesznek a rájuk irányadó bejelentési kötelezettségeknek.**

A bírósági dolgozók integritással kapcsolatos ismereteinek fenntartása és bővítése folyamatos – e körben külön is kiemelendők az Alkotmányvédelmi Hivatal együttműködésével megtartott **biztonságtudatosági (ún. awareness) képzések.**

A korrupció üldözése ugyanakkor nem etikai-integritási, hanem büntetőjogi kategória. **Az igazgatási eszközök e körben arra irányulhatnak, hogy a korrupciós kockázatokat minimalizálják, a korrupciós helyzetek létrejöttét megakadályozzák.**

Az OBH a bírósági szervezet integritási szempontoknak megfelelő működését a – speciálisan integritási tárgyú szabályozáson felül – **az általános igazgatási-ellenőrzési eszközök alkalmazásával tudja előmozdítani.** Az OBH elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 65. §-a alapján felügyeletet gyakorol az ítélőtáblák és a törvényszékek elnökeinek igazgatási tevékenysége felett. Mivel ezek a bírósági vezetők – munkáltatói jogkörrel is felruházva – felügyelik az alájuk tartozó bírósági szervezeti egységek vezetőit, kialakítható az igazgatási-felügyeleti intézkedések olyan láncolata, amely egyrészt képes lokálisan érvényesíteni a központi intézkedéseket, másrészt a helyi tapasztalatok visszacsatolásával hozzájárul az igazgatási eszközrendszer fejlesztéséhez.

Az általános igazgatási eszközrendszer alapjait a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás tartalmazza. A **vezetői és igazgatási vizsgálatok** pedig feltárhatnak olyan – az igazgatási anomáliák mellett az integritási problémák halmazába is tartozó – helyzeteket, amelyek megoldása-felszámolása adott esetben munkáltatói intézkedéseket igényel. A 2020-as évben például sor került igazgatási vizsgálatot követően bíróval, illetőleg bírósági vezetővel szemben fegyelmi eljárás megindítására.

A bírósági dolgozók elleni támadások, a bíróságok működését megzavarni kívánó cselekmények 2020-as évi csekély száma arra utal, hogy az ezek megelőzése és lehetőség szerinti megakadályozása érdekében megtett intézkedések sikerrel jártak. Külön kiemelendő, hogy **évek óta folyamatosan csökken a bíróságok működését időszakosan megakadályozni kívánó – elsősorban telefonon, másodsorban írásban tett – fenyegetések száma.** Ennek oka valószínűsíthetően az elkövetők hatékony azonosításában és a büntetőjogi felelősségre vonás során következetesen alkalmazott – a generális prevencióra is tekintettel lévő – szankcionálási gyakorlatban keresendő.

A bírák ellen az elmúlt években – szerencsére csekély számban – indult büntetőeljárások adataiból az látható, hogy **a korrupciós bűncselekményektől a bírósági szervezet intakt maradt:** egyes elszigetelt eseteket leszámítva a korrupció évtizedek óta nincs jelen a bírósági szervezetben. A bírák ellen indult büntetőeljárások ugyanis nem hivatali tevékenységükhöz kapcsolódóan, hanem magánéletben elkövetett cselekményeik miatt indulnak, tipikusan a közúti közlekedés szabályainak megszegésével kapcsolatos bűncselekmények – illetve szabálysértések – miatt.

A bírák ellen indult fegyelmi eljárások alapját a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 105. §-a szerint az képezi, ha a bírósági vezető a szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségeit megszegi, vagy az életmódjával, magatartásával a bírói hivatás tekintélyét sérti vagy veszélyezteti.

E körben megállapítható, hogy 2020-ban – ahogyan egyébként az elmúlt években általában – **a fegyelmi eljárások túlnyomórészt adminisztratív mulasztásokhoz, szabálytalanságokhoz, nem pedig a bíróhoz méltatlan életvitelhez kapcsolódtak.**

Nemcsak az átláthatóság és a verseny tisztaságának biztosítása érdekében tett további lépéseket a Közbeszerzési Hatóság, de újonnan kötött együttműködési megállapodásai révén még hatékonyabban tud részt venni a korrupció elleni küzdelemben. A Közbeszerzési Anonim Chat indításával pedig

lehetőséget biztosít arra, hogy bárki, aki a közbeszerzésekkel kapcsolatos visszaélészerű cselekményt vagy jogsértést tapasztal, bejelentéssel éljen a Közbeszerzési Hatóság felé, ezzel támogatva a Közbeszerzési Hatóság korrupcióellenes és a közbeszerzési eljárások tisztaságának biztosítását célzó tevékenységét.

A Közbeszerzési Hatóság 25 évvel ezelőtti létrehozatala óta messzemenően elkötelezett abban, hogy a közpénzek hatékony felhasználásának, a közvagyon védelmének, valamint a közbeszerzési eljárások tisztaságának sérelméhez vezető visszaélésű, illetve korrupciós jellegű cselekmények ellen fellépjen. Éppen ezért 2016-ban örömmel csatlakozott az Állami Számvevőszék által kezdeményezett – az Európai Unióban egyébként egyedülálló – korrupcióellenes összefogáshoz, amely állami szervek együttes és összehangolt fellépését szolgálja az etikus és átlátható, integritás alapú működés érdekében.

Az átláthatóság és a verseny tisztaságának biztosítása – megbízható adatok alapján

A közbeszerzések területén a korrupció elleni küzdelem legfontosabb eszköze a transzparencia és annak a lehető legszélesebb körben történő biztosítása. Az átláthatóság a hazai közbeszerzési eljárásokban gyakorlatilag 100%-ban megvalósul – ezt az elmúlt években mind az európai uniós, mind a Közbeszerzési Hatóság által közzétett adatok alátámasztják. E teljes átláthatóság alapvetően annak köszönhető, hogy a magyar ajánlatkérők – ellentétben több más uniós tagállam ajánlatkérőivel – jogkövetők és eleget tesznek az Európai Unió által előírt közzétételi kötelezettségeiknek.

A Közbeszerzési Hatóság tisztított adatokon alapuló statisztikai évek óta bizonyítják, hogy **a magyar közbeszerzési verseny évek óta és folyamatosan biztosított**. Az elmúlt 12 évben **egy eljárásra átlagosan mintegy 7 ajánlat** jutott, de lehetőség van ezen felül részajánlattételre is – azaz lehetséges a teljes, sok esetben nagy értékű közbeszerzésnek csupán egy részére ajánlatot tenni, amely szintén növeli egy eljárás belüli az ajánlatok számát és ezáltal a versenyt. A versenyt bizonyos, törvény által meghatározott esetekben korlátozó ún. hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások (HNT) vonatkozásában pedig elvitathatatlan tény, hogy évek óta csökkenő tendenciát mutat azok aránya az összes közbeszerzésen belül. **A megindított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások száma az elmúlt hat évben a tizenharmadára csökkent** – 3626 db-ról 273 db-ra. Ha pedig csupán a **nemzeti eljárásrendet** nézzük – amelyben az eljárások közel háromnegyede kerül lefolytatásra – a **HNT-k aránya 2019-ben mindössze 0,9% volt. A HNT-k aránya pedig a 2020-as évben a Közbeszerzési Hatóság szigorú ellenőrzési tevékenységének köszönhetően tovább csökkent (2020. november közepéig időarányosan 230-ról 202-re).**

Az átláthatóság és a tiszta versenyfeltételek hiteles és objektív mérése a fentiekre tekintettel különös jelentőséggel bír a közbeszerzési eljárások tekintetében. Fontos hangsúlyozni, hogy e tekintetben **bármilyen megállapítás kizárólag hiteles forrásokon, megbízható adatbázisokon és kutatásokon alapulhat**. Integritási tevékenysége részeként erre tekintettel **a Közbeszerzési Hatóság 2020-ban önként kezdeményezte statisztikai tevékenységének Központi Statisztikai Hivatal általi akkreditációját, illetve, hogy ezáltal a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjává** válhasson, amely garanciát jelent a szakmai függetlenségre, a

pártatlanságra és az objektív elvekre épülő statisztikai tevékenység folytatására. Az akkreditációs eljárás eredményesen zárult, amely azt jelenti, hogy a Közbeszerzési Hatóság hivatalos statisztikai tevékenysége és szakmai-módszertani gyakorlata megfelel a statisztikai adatszolgáltatás magas színvonalú uniós és hazai szakmai követelményeinek. **A hazai közbeszerzésekkel kapcsolatosan tehát Magyarországon 2020. október végétől objektív, hiteles forrásokon és adatbázisokon alapuló statisztikának kizárólag a Közbeszerzési Hatóság statisztikai tekinthető.**

Együttműködés a korrupció elleni hatékony fellépés érdekében

A Közbeszerzési Hatóság meggyőződése, hogy a megelőzés a közbeszerzési integritás szempontjából is kiemelkedően fontos, amely hatékonyabban érhető el az érintett szervezetek szoros együttműködésével. A korrupció elleni közös fellépést az elmúlt években többek között a **Nemzeti Adó- és Vámhivatallal**, valamint az **Országos Rendőr-főkapitánysággal** kötött együttműködési megállapodások segítették, amelyek rendkívül eredményesnek bizonyultak. Előzőekre figyelemmel a Közbeszerzési Hatóság 2020-ban tovább bővítette szakmai együttműködéseinek számát, és **a Gazdasági Versenyhivatallal, majd a Legfőbb Ügyészséggel is együttműködési megállapodást** kötött, amelyekben külön kitért a 2020-2022 közötti időszakra vonatkozó

középtávú **Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia megvalósítása** kapcsán történő **tevékenységek összehangolására.**

Digitalizációval az etikus és átlátható közbeszerzésekért

A Közbeszerzési Hatóság ebben az évben egy új platform létrehozásával is felvette a küzdelmet a közbeszerzésekkel kapcsolatos visszaélészerű cselekmények ellen. Tekintettel arra, hogy a releváns információkhoz a Közbeszerzési Hatóság – más szervezetekhez hasonlóan – leghatékonyabban maguktól az érintettektől juthat, 2020. szeptemberében elindította a **Közbeszerzési Anonim Chat fórumot** (a továbbiakban: KAC). A KAC lehetőséget biztosít arra, hogy a Közbeszerzési Hatóság **anonim bejelentőkön** keresztül is becsatornázza a **hazai közbeszerzési jogsértésekkel kapcsolatos információkat, különösen a visszaélésekkel gyakrabban fertőzött területek, az eljárás szereplőinek törvénysértő magatartása, a tiltott szerződésmódosítások, és az esetleges közbeszerzési kartellek tekintetében.** A KAC használatával bárki – személyazonosságának feltárása nélkül – jelezheti a Közbeszerzési Hatóságnak, ha közbeszerzésekkel kapcsolatos jogsértést észlel.

Szigorúbb ellenőrzési tevékenység – cél a további szabálytalanságok megelőzése

A Közbeszerzési Hatóság 2020-ban a közpénzek hatékony elköltésének biztosítása érdekében tovább szigorított ellenőrzési tevékenységén. A folyamatba épített ellenőrzés első pontja a közbeszerzésekkel kapcsolatos **hirdetmények ellenőrzése**, amely tevékenységet a Közbeszerzési Hatóság megalakulása óta folyamatosan végez. Hirdetményellenőrzési tevékenysége alapján a **Hatóság elnöke 2020-ban 23 jogorvoslatot indított** a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt. Versenyt korlátozó hatása miatt a **hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások** ellenőrzése kiemelt fontosságú a Közbeszerzési Hatóság számára – ennek is köszönhetően azok száma az elmúlt években drasztikusan csökkent. Magyarország e téren már 2019-re is az Unió élmezőnybe tartozott, 2020-ban sikerült ezen eljárások darabszámát lejjebb szorítani, a **2019-es adatokhoz képest még több, mint 10%-kal.** A Közbeszerzési Hatóság **szerződés-ellenőrzési tevékenysége** is megerősítésre került ebben az évben; a közbeszerzési szerződések teljesítésének szakmai megvalósulását az Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs NKFT-vel, valamint a Teljesítésigazolási Szakértői Szervvel kötött együttműködési megállapodás szolgálja a jövőben.

A közelet tisztaságáért tett első közös szándéknyilatkozat óta eltelt közel egy évtizedben Magyarország Ügyészségének tevékenységében központi szerepet játszott a korrupció elleni küzdelem. Vádhatósági funkciójából fakadóan, a korrupciós bűncselekmények miatt indult büntetőeljárásokban is fontos feladat hárul az ügyészségre.

Mindemellett a hivatali korrupciós bűncselekmények nyomozása kizárólagos ügyészségi nyomozás alá tartozik. Az ügyészség szorosan együttműködik az ezen bűncselekmények felderítésére hivatott hatóságokkal, így különösen a Nemzeti Védelmi Szolgálattal. A kialakult hatékony eszközrendszer nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ezen bűncselekmények körében eredményes a hatósági fellépés.

Az ügyészségi nyomozás 2019 februárjában strukturálisan átalakításra került azzal a céllal, hogy ezen büntetőeljárások is minél sikeresebbek legyenek. Az egységes nyomozó ügyészségi szervezetben a Központi Nyomozó Főügyészség irányítása alatt öt regionális nyomozó ügyészség végzi az ügyészségi nyomozásokat. Ezzel együtt a fővárosra kiterjedő illetékességgel a Fővárosi Nyomozó Ügyészség is létrejött.

Az ügyészség szakmai megítélése szerint, a gazdasági korrupciós bűncselekmények esetében a fellépés eredményességének fokozása további eszközök bevezetésével érhető el. A Legfőbb Ügyészség ennek érdekében 2019 végén javaslatokkal élt a Belügyminisztérium felé. Az ügyészség kezdeményezése szerint a meghatározott cégméret fölött kötelező integritásszervezet létrehozása, a versenyszférában a verseny tisztaságát sértő tevékenységek büntethetősége, a készpénzforgalom jelenleginél nagyobb mértékű visszaszorítása és a vagyonyilatkozattételi kötelezettségek új alapokra helyezése mind olyan eszközök, amik javíthatják a fellépés eredményességét. Az ügyészségi javaslat tartalmazta azt is, hogy a megbízhatósági vizsgálatokat terjesszék ki a köz- és versenyszféra találkozási területeire, például a közbeszerzésekre. Ez utóbbi a Rendőrségi törvény 2020 júliusi módosításával megvalósult.

A magyar ügyészség nemzetközi szinten is fontos szerepet vállal a korrupció elleni küzdelemben.

A gazdasági bűncselekményekhez korrupciós bűncselekmények is kapcsolódhatnak. Emiatt is kiemelten fontos, hogy a szervezetünk - mind vezetői, mind szakértői szinten - továbbra is szorosan együttműködik az OLAF-fal, mint az uniós pénzekkel összefüggő adminisztratív szabálytalanságokat vizsgáló uniós szervezettel. Dr. Polt Péter legfőbb ügyész és Ville Itälä OLAF főigazgató a 2020 januári budapesti találkozásukon megállapodtak abban, hogy az eddig is jól működő szakmai kapcsolat további elmélyítése érdekében együttműködési megállapodást dolgoznak ki.

Az **OLAF 2019-as éves jelentése** szerint a magyar ügyészség az uniós átlagot (39%) lényegesen meghaladóan emel vádat az OLAF igazságügyi ajánlásaival érintett ügyekben (47%). Emellett az OLAF igazságügyi ajánlásainak száma az utóbbi években folyamatosan csökkent. Míg 2015-2016-ban tíz-tíz, 2017-ben hat, 2018-ban négy, 2019-ben pedig három ajánlás érkezett. Az OLAF egyre többször olyan ügyben tesz igazságügyi ajánlást, amelyben már folyik Magyarországon nyomozás.

Az **EUROJUST** több uniós országot érintő súlyos és szervezett bűncselekmények esetén nyújt segítséget a tagállamok ügyészségeinek. A magyar kezdeményezésű ügyek 2019-ben az EUROJUST új ügyeinek 5,3%-át tették ki, amely alapján Magyarország az 5. legtöbb ügyet nyitó tagállam. Ezen adat jól tükrözi azt, hogy a magyar ügyészség aktív szerepet játszik a nemzetközi együttműködésben.

A korrupciós ügyekben a megelőzés egyik fontos eszköze, hogy a közvélemény nyomon tudja követni a büntetőeljárások alakulását, ezért az ilyen bűncselekmények kapcsán tett ügyészségi intézkedésekről (pl.: letartóztatás indítványozása, vádemelés, fellebbezés) a sajtószóvivői hálózat folyamatosan tájékoztatja a nyilvánosságot.

Magyarország Ügyészsége a 2020. szeptember 23. napján közzétett, a korrupció elleni fellépésben együttműködő állami szervek közös nyilatkozatában is leszögezte, hogy továbbra is elkötelezett a korrupció elleni küzdelemben és a 2020-2022. közötti időszakra szóló Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia célkitűzéseinek megvalósításában.

A Kúria a törvény szigorát alkalmazza a korrupciós bűncselekmények kapcsán hozott ítéleteiben. A legfőbb bírói fórum az elmúlt egy évben nagyságrendileg harminc olyan ügyben járt el érdemben, amelynek tárgya korrupciós cselekmény volt. Indokolásaiban hangsúlyozza, a hivatalos személy a közhatalom részese. Működésével szemben alapvető követelmény, hogy a közhatalmat az őt terhelő közfeladat végzésére használja. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy hatáskörében marad, és a hatáskörébe tartozó feladatokról, az egyes ügyeket részrehajlás nélkül intézi.

A döntések súlyát kiemelve és iránymutatást adva bíróságoknak idén három korrupciós bűncselekménnyel kapcsolatos határozat került közzétételre a Kúriai Határozatok - Bíróági Döntések kiadványban:

A Kúria mondta ki a végső szót abban az ügyben, amelyben egy volt polgármester és országgyűlési képviselő arra hivatkozással, hogy ismer olyan hivatalos személyeket Magyarországon, akik az ő kérésére, nagyobb összegű euró fejében magyar állampolgársághoz segítik az ukrán állampolgárokat a törvényi feltételek hiányában is - megállapodott a IV. és V. rendű terheltekkel, hogy utóbbiak a magyar állampolgárságot megszerezni akaró, többnyire Kárpátalján élő, ukrán állampolgárságú személyektől összegyűjtik a honosítási kérelmeket, valamint az „ügyintézéshez” szükséges eurót, majd az iratokat és a pénzt Magyarországra hozzák és átadják neki. A Kúria hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet, amely az I. terheltet 594 rendbeli befolyással üzérkedés bűntettében mondta ki bűnösnek és 5 év börtönbüntetésre, 5 év közügyektől eltiltásra, ítélte, valamint vagyonekobzást rendelt el. **Súlyosító körülmény volt, hogy a terheltek tevékenysége a kormányzati nemzetpolitikai törekvések lejárását eredményezték és tettük Magyarország nemzetközi tekintélyének lejárására is alkalmas volt.**

Egy vesztegetéssel, illetve hálapénz fizetésével kapcsolatos ügyben, amelyben a főorvos beosztású terhelte évek óta keresztül oly módon törekedett jövedelmének kiegészítésére, hogy az általa kezelt betegektől, illetve ismerősüktől állami egészségügyi ellátásért jogtalan vagyoni előnyként pénzt kért, illetőleg az önként felajánlott vagy átadni szándékozott díjazást kevesellve nagyobb összegeket kért. A Kúria ítéletében kimondta: **a kért és ennek eredményeként kapott juttatás nem sorolható a hálapénz kategóriájába. A cselekményt 9 rendbeli – egy esetben folytatólagosan elkövetett – vesztegetés bűntettének minősítette, ezért őt halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre, 3 év orvosi foglalkozástól eltiltásra és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.**

Egy harmadik ideai büntetőügyben a község önkormányzata a Belügyminisztériummal 27,5 millió forint vissza nem térítendő támogatásra kötött szerződést az önkormányzati konyha felújítására. Az I. rendű terhelte, az aljegyző telefonon felvette a kapcsolatot a terhelttársával, hogy az szerezzon olyan vállalkozót, aki majd a meghívásos pályázatot elnyeri, ehhez őt a szükséges információkkal majd ellátja. Ennek fejében 1.000.000 forintot kért visszaosztani a saját maga részére; egyben már információkat is átadott arról, hogy a közbeszerzési eljárás megnyeréséhez milyen összegű ajánlatot kell majd a vállalkozónak tennie. A jogerős ítélet **az aljegyzőt hivatali vesztegetés elfogadása bűntettének minősítette, ezért őt 5 év szabadságvesztésre, valamint 5 év közügyektől eltiltásra és 5 év jogi egyetemi végzettséghez kötött foglalkozástól eltiltásra ítélte.**

Az ítélkező és a jogegységi feladatok ellátása mellett **a Kúria 2020-ban is számos olyan intézkedést tett, amely emeli a korrupciómentes szervezeti kultúra színvonalát.**

A Kúrián **integritás felelős bíró dolgozik**, aki 2020. január hónapjában elkészítette a 2019. évre vonatkozó integritás jelentését. **2020-ban a Kúria törvényes működését érintő integritást sértő eseményre nem történt.**

Mindazonáltal a Kúrián az elmúlt 9 évben számos olyan intézkedés született, mely **a korrupciómentes szervezeti kultúra színvonalának emelése** irányába hat, külön kiemelve az egyéni és a szervezeti integritás megőrzése céljából készült szabályzatok.

2020-ban többször módosult a Szervezeti és Működési Szabályzat, a Szervezeti és Ügyelosztási Rend, hatályba lépett az Öttagú tanácsok felállításának rendje, a Lakásbérleti, albérleti díj hozzájárulásról szóló szabályzat. Megújult többek között a beszerzések és szerződéskötések rendjéről szóló szabályzat, a Kúria Ügykezelő Irodájának kartája. Módosításra került számos gazdálkodást érintő szabályzat is.

A Kúrián felállított stratégia munkacsoport **megújította a Kúria középtávú intézményi stratégiáját a 2020. évben a jogszabálymódosítások nyomán bekövetkezett változásokhoz igazodva.**

A Kúrián évek óta, féléves rendszerességgel **kockázatkezelési munkacsoport ülésezik** a bírósági működés során jelentkező kockázatok teljes körű számbavétele, integrált kezelése és hatékony megoldási javaslatok kidolgozása érdekében.

A személyes adatoknak az európai uniós adatvédelmi rendelet (GDPR) rendelkezéseinek megfelelő védelme céljából, **az adatvédelmi tudatosság erősítése** érdekében a bírák és az igazságügyi alkalmazottak képzésen vettek részt.

A Kúria elnöke 2020. március 16-án **az új koronavírus okozta válsághelyzet hatékony és gyors kezelése** érdekében Válságstábot hozott létre, mely azóta folyamatosan működik.

A koronavírusjárvány jelentős többlet terhet okozott például az Informatikai Osztálynak. Sikerült azonban a Kúrián az informatikai rendszerek folyamatos és biztonságos üzemeltetését biztosítani helyben és az otthoni munkavégzés során váratlan és jelentős mértékű informatikai leállás és **biztonsági incidensek nélkül**.

A legfőbb bírói fórum szeptemberben akadálymentesítette a Kúria Integritási Szabályzatát és A Szervezeti Integritást Sértő Események Kezelésének Eljárásrendjéről szóló szabályzatot is.

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) elkötelezett a korrupciós kockázatok csökkentésében. A GVH a korrupcióellenes tevékenységét a közelmúltban mind a szervezeti, mind a hatásköréből fakadó integritás oldaláról megerősítette. Az elköteleződés tetten érhető hivatali szinten, valamint a

versenyhatóság egyes önálló szervezeti egységeinél szolgálatot teljesítő munkatársaknál is.

A versenyhivatal 2020-ban **jelentős szervezeti átalakításon esett át**, amely hatékonyabb működést és csapatmunkát eredményezett. A GVH ezzel összhangban felülvizsgálta és módosította középtávú intézményi stratégiáját, ezáltal egy kezdeményező-együttműködő, gyorsabb reakcióképességű, ügyfélbarát nemzeti hatósággá kíván válni.

A Hivatal a kartellekkel kapcsolatos információszerző tevékenysége körében – előzetes bírói engedéllyel – 2020-ban eddig **26 piaci szereplőnél végzett kutatást**, ahonnan összesen 7 terabájt mennyiségű adatot foglalt le. Emellett Kartell Chat néven egy Európában is egyedülálló anonim online kapcsolatfelvételi rendszert működtet, amely lehetőséget nyújt kartellek bejelentésére vagy információk átadására, illetve érdeklődésre.

A GVH aktív fellépésének köszönhetően évről évre egyre többen fordulnak a Hivatalhoz, amelyre idén a COVID-19 járvány különösen ráerősített. **2020-ban több mint 1200 panasz és 100 bejelentés érkezett a Hivatalhoz**, ami éves szinten növekedést jelent.

A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése keretében a **GVH felügyel és ellenőriz minden, a magyar gazdaság szempontjából lényeges vállalategyesülést vagy felvásárlást**. Idén a korábbinál több összefonódás-bejelentés érkezett, és a tranzakcióval érintett céltársaságok árbevétele is nőtt a tavalyihoz képest.

A GVH Versenytanácsa 2020 őszéig 37 ügyet zárt le, amelyekből 20 esetben állapított meg jogsértést, és összesen 7,2 milliárd forintnyi versenyfelügyeleti bírságot szabott ki. Kiemelendő az is, hogy az eljárások során a jogszabályi keretek között különböző együttműködési lehetőségek állnak a vállalkozások rendelkezésére, melyekkel csökkenthetik vagy elkerülhetik a bírságot. A GVH 2020-ban **eddig több, mint 400 millió forintnyi bírságcsökkentés mellett döntött a különféle együttműködési formák, az eljárás alá vontak kötelezettségvállalásai alapján**.

A versenyhivatal aktív a nemzetközi térben is: 2005 óta az OECD-vel közösen **Versenyügyi Regionális Oktatási Központot működtet**, mely oktatási és szakmai segítséget nyújt elsősorban a kelet-, délkelet- és közép-európai országok versenyhatóságainak.

A Gazdasági Versenyhivatal elmúlt három évtizedében kivívott nemzetközi szakmai elismertségét jelzi, hogy a világ versenyhatóságait tömörítő **Nemzetközi Versenyhálózat (ICN) éves konferenciájának 2021-ben Magyarország adhat otthont**. A GVH a 3 napos világkongresszusra 139 országból 500 hatósági vezetőt és versenyjogi szakembert vár Budapestre. A tervek szerint további 2000-en követik élőben interneten az eseményt a világ minden tájáról. Az esemény bemutató kisfilmje [a Hivatal weboldalán tekinthető meg](#).